

Život svätého Martina Milostivého, tourského biskupa.

*Pamiatka svätca sa podľa cirkevného kalendára oslavuje 12. 10.,
v občianskom kalendári pripadá na 25. 10.*

Svätý Martin pochádzal z Panónie, z mesta Sabaria¹. Jeho rodičia boli pohanmi. Otec slúžil najprv ako radový vojak, no neskôr bol povýšený do hodnosti tribúna². Detské roky prežil Martin v Tizine³, kam sa musel jeho otec presídlieť. Kresťanská viera sa vtedy šírila rýchlo a slobodne. Keď sa Martin zoznámil s veriacimi, zatúžil po pravde viery a v desiatich rokoch sa stal proti vôli rodičov katechumenom⁴.

Nezvedelával sa vo vedách, vystačujúc si Christovým učením. Keď mal 12 rokov, objavil v sebe túžbu stať sa pustovníkom. Boh však rozhodol inak. Jeho otec bol nespokojný, že sa jeho syn stýka s kresťanmi, lebo z neho chcel mať významného vojaka. Vo veku 15 rokov ho teda prinútil, aby zložil vojenskú prísahu a vstúpil do armády. Ako tribúnov syn a silný mládenec sa stal oficerom jazdy. Jeho pokorný a zbožný spôsob života sa však nezmenil. U spoluslúžiacich si vyslúžil obdiv za svoj strohý a dobrými mravmi naplnený život. Jeho finančné pomery mu dávali možnosť, aby sa ešte ako vojak naplno venoval dobročinnosti. Zo žoldu si nechával časť na živobytie a z ostatku pomáhal zúfalým, odieval nahých, či krmil biednych.

Vojenskú službu Martin vykonával v Galii⁵, kde jeho armáda zimovala v Amiens⁶ za neobyčajne krutého mrazu. Tu sa spomína udalosť, kedy Martin, prechádzajúci mestskou bránou, dal polonahému chudákovi aj z toho posledného, čo mal - polovicu svojho plášťa. Pamätal tak na Christove slová: „*Bol som nahý a vy ste Ma zaodeli... ako ste učinili jednému z týchto Mojich najmenších bratov, tak ste učinili Mne.*“⁷ Skrze nočné videnie dostal útechu od samotného Christa, Ktorý mu oznámil, že to práve Jemu daroval polovicu svojho plášťa. Po tomto videní mladík neváha a vo veku 18 rokov prijíma svätý krst. Po krste sa usiluje z armády odísť, no po dohode s veliteľom, tiež kresťanom, sľubuje vydržať v armáde ešte 2 roky, po ktorých spoločne opustia vojsko, aby sa venovali asketickému životu. V tejto dobe sa Martin účastnil ťažení proti divokým Alemanom⁸. Bojovému oddielu, v ktorom slúžil, velil cisárov bratranec Julián, neskôr zvaný Odpadlík⁹. Chcejúc naplniť svoju túžbu, Martin hovoril smelo svojmu veliteľovi: „*César! Doteraz som ti slúžil v jazde, ale teraz mi dovoľ vystúpiť z armády kvôli službe Bohu... ja som Christov vojak, a preto už viac nemusím bojovať za teba.*“ Keď bol Martin zbavený vojenskej prísahy, mohol opustiť armádu.

Vybral sa k biskupovi mesta Poitiers¹⁰, Iláriovi, preslávenému svätosťou života i vzdelanosťou, aby sa zveril jeho duchovnému vedeniu. Ilárij mladíka prijal a chcel ho ustanoviť za diakona, no Martin z pokory odmietal. Prijal však nižšiu hodnosť zaklínača¹¹. Martin sa tu zdržal krátko, lebo sa ponáhl'a domov, aby svojich pohanských rodičov obrátil ku Christovi. Musel prejsť Alpy, často blúdiť a vystavovať sa nebezpečenstvám od zbojníkov. Keď prekročil hranice Itálie, pokračoval ďalej. Prijdúc domov, našiel rodičov živých. Otec sa správal nepriateľsky a bol neústupčivý, no matka prijala svetlo Evanjelia. Martin brojil proti ariánskej heréze¹², ktorá sa vtedy šírila Panóniou. Kvôli tomu bol prenasledovaný, mučený a nakoniec aj vyhnaný zo svojho rodného mesta. Vybral sa teda do Itálie a zostal v Mediolane¹³, kde si postavil pustovnícku kéliu, no aj odtiaľto bol ariánmi vyhnaný. Vtedy sa ako pustovník usídlil na ostrove Gallinaria¹⁴, odkiaľ sa presídlil na Caprariu¹⁵.

Keď sa dopyčul, že jeho ariánmi vyhnaný učiteľ Ilárij sa vrátil, vybral sa k nemu do Poitiers, kde sa zväťali po päťročnej odluke. Ilárij ho opäť presviedčal, aby prijal stupeň diakona, alebo presbytera, no Martin odmietal, túžiac zostať obyčajným mníchom. Ilárij mu povolil založiť monastier v neďalekej dedine

¹ Panónia – významná podunajská oblasť Rímskeho impéria. Dnes súčasť Maďarska. Sabaria – dnes Szombathely. Svätý Martin sa narodil v prvej polovici 4. storočia po Chr.

² T.j. do hodnosti veliteľa armádneho pluku.

³ Tizin - v súčasnosti Pavia, významné mesto pri rieke Ticino.

⁴ Ohlásený čakatel' krstu, t. j. ten, kto sa chcel stať kresťanom.

⁵ Galia – súčasné Francúzsko.

⁶ Amiens – 132 km na sever od Paríža.

⁷ Mt 25, 36

⁸ Alemani – germánsky kmeň, žijúci medzi riekami Dunajom, Mohanom a vrchným Rýnom neďaleko hraníc Rímskeho impéria, na ktoré vykonávali časté nájazdy. Tieto ťaženia sa datujú do rokov 354-355 po Chr.

⁹ Bol spoluvládcom imperátora a neskôr posledným cisárom, ktorý zaujímal nepriateľský postoj ku kresťanstvu a snažil sa obnoviť pohanstvo.

¹⁰ Svätiteľ Ilárij, biskup Poitiers – významný cirkevný Otec a obranca Pravoslávia. Zosnul v roku 368 po Chr. Jeho pamiatka sa v Rímskej cirkvi koná 14. januára. Poitiers – 363 km juhozápadne od Paríža.

¹¹ Exorcista - osobitá hodnosť duchovenstva starokresťanskej Cirkvi, pozostávajúca z čítania špeciálnych modlitieb nad ovládanými zlými duchmi - posadnutými, trpiacimi epilepsiou a podobne chorými. Dnes takáto osobitá hodnosť v Cirkvi nejestvuje.

¹² Učenie popierajúce Božstvo Iisusa Christa.

¹³ Mediolan – dnes Miláno.

¹⁴ Gallinaria – ostrov v Tyrhénskom mori, severné Taliansko.

¹⁵ Capraria – malý ostrov v Tyrhénskom mori.

Locociacum, alebo Ligugé¹⁶ v periférii Poitiers. Okolo zbožného mladíka sa rýchlo zhromaždili učenici, aby sa učili mníšskemu životu. Hoci nemal vzdelanie, poučovala ho Christova blahodať, povznášanie mysle k Bohu a askéza cnostného života. Vďaka tomu mohol viesť ľudí prostých i vysoko vzdelaných. Takto vznikol prvý monastier v Galii.

Bolo len otázkou času, kedy sa ľud niektorej miestnej cirkvi ozve so žiadosťou, aby prijal hodnosť biskupa. A hľa, keď sa uvoľnila katedra v meste Tours¹⁷, ľud si žiadal svätého Martina. Keďže však všetci poznali jeho pokoru, uchýlili sa ku ľsti a sile. Istý mešťan, menom Ruricij, prišiel do monastiera a prosil Martina, aby sa prišiel pomodliť nad jeho chorou ženou. Svätý išiel, keď tu ho obklúčil zástup a nasilu priviedol do mesta, kde ho ľud vyhlásil za biskupa.

Aj ako biskup bol stále rovnaký – pokorný, odieval sa jednoducho, jedol najstrohejší pokrm a väčšinu času sa venoval askéze. Neďaleko od mesta si zvolil pusté miesto, kde zbudoval drevenú kéliu. Podľa jeho príkladu prichádzali ďalší, až sa okolo neho zhromaždilo do 80 bratov, ktorým Martin ustanovil pravidlá. Takto sa sformoval nový monastier, zvaný Martinovým monastierom, Veľkým monastierom, a napokon Marmutiers¹⁸.

Svätý Martin je nazývaný aj apoštolom Galie, pretože sa veľmi namáhal, aby priniesol svetlo Evanjelia pohanom. Často opúšťal monastier a chodil po okolitých krajoch, kde ničil pohanské svätyne, vyruboval posvätné stromy a háje, budoval kresťanské chrámy a poučoval pohanov o viere. Prejavy Božej moci ako kriesenie mŕtvych a uzdravovanie chorých mu pomáhali pri jeho apoštolskej činnosti. Postupne sa mu podarilo obrátiť pohanov v Amboise¹⁹, poraziť saronských druidov²⁰ v meste Augustodon²¹ v aeduánskom²² kraji, ďalej pokračoval do dediny Leproso²³, kde obyvateľov tiež odvrátil od modiel. Ohromnému zástupu pohanov kázal aj na rovine pri meste Carnot²⁴. Podobne šíril Evanjelium aj v ďalších oblastiach Galie.

Martinova miernosť nútila aj pohanov, aby ho milovali. O trpezlivosti a miernosti svätého Martina svedčí aj prípad diakona Bricta, ktorý sa stal Martinovým nástupcom na tourskej katedre. Tento mladík bol nízkeho pôvodu, no Martin ho prichýlil, vychoval a ustanovil za diakona. Zlí duchovia však Bricta viedli k tomu, aby v záchvatoch zúrivosti hanobil svojho učiteľa. Svätcova predpoveď sa splnila - Bricť sa zmenil natoľko, že po jeho smrti sa stal jeho nástupcom. Takýto pôsobivý a mocný vplyv mal svätý Martin aj na ľudí najpyšnejších i krutého srdca, ba aj na mocných tohto sveta. Krutého tourského miestodržiteľa Aviciána dokázal odradiť od popravy väzňov. Dokázal si získať priateľstvo i dôveru predpojatého cisára Valentiniána I.²⁵ Keď sa cisárom stal Maxim²⁶, hoci biskup nesúhlasil so spôsobom, akým sa dostal ku korune a predpovedal mu neúspech a skorú smrť, predsa s ním na cisárskom dvore v Trevíre²⁷ debatoval o pozemských záležitostiach, ako aj iných dušiprospešných veciach.

V závere života sa Martin dopočul, že medzi duchovenstvom v okolí Candes²⁸ vznikli spory, preto sa tam ponáhlal, aby uzmieril sporiacich sa klerikov. Zvolal svojich mníchov, informoval ich o svojom blízkom zosnutí a vybral sa na cestu. Po obnovení poriadku v Candes dostal svätec silnú horúčku. Keď zosnul, dve tisícky mníchov a zbor panien sprevádzali jeho telo do Tours, kde bol slávnostne pochovaný.²⁹ Po blaženom zosnutí zostávalo jeho telo neporušeným a pri jeho hrobe sa diali veľké a mnohopočetné zázraky.³⁰

Na základe *Životov svätých sv. Dimitrija Rostovského* spracoval jer. Peter Dobrík
https://azbyka.ru/otechnik/Dmitrij_Rostovskij/zhitija-svjatykh/893

¹⁶ Monastier svätého Martina sa nachádzal vo vzdialenosti 8,5 km od Poitiers.

¹⁷ Tours – mesto v Galii, vo vzdialenosti 254 km na juho-západ od Paríža.

¹⁸ Monastier Marmutiers si vyslúžil veľkú slávu a mal veľký význam pre mníšstvo nielen v Galii, ale aj na celom Západe.

¹⁹ Amboise – mesto vo vzdialenosti 23,5 km od Tours.

²⁰ Saron –mytologický kráľ Galie, ktorého Aedui uctievali ako boha, ochrancu svojej krajiny. Druidi – najvyššia kňazská trieda, ktorá od dávnych dôb vládla v Galii a mala medzi Galmi nesmiernu vážnosť a vplyv.

²¹ Augustodonum – hlavné mesto galského kmeňa Aedui (Hedui, Haedui), ktorý obýval aeduánsky kraj. Dnes mesto Autun vo s množstvom rozvalín.

²² Aeduánsky kraj sa nachádzal na juho-východ od Paríža, medzi riekami Loire a Saône.

²³ Leproso, Leprosa – v súčasnosti Levroux, malé mesto približne 267 km na juh od Paríža.

²⁴ Carnot –podľa obyvateľov keltského pôvodu Carnutov, zvaná aj Autricum, podľa rieky Autura (Eure). V súčasnosti Chartres, mesto 90 km na juho-západ od Paríža.

²⁵ Valentinián I. – cisár Západorímskej ríše. Panoval od roku 364 do roku 375 po Chr.

²⁶ Predpoveď svätého Martina sa presne splnila. Spočiatku (r. 387 po Chr.) sa naozaj Maxim javil ako víťaz, no o rok nato (388 po Chr.) utrpel porážku a bol popravený.

²⁷ Trier, alebo Trevír – mnohopočetné, kvitnúce hlavné mesto severnej oblasti Starej Galie (tzv. Belgiky).

²⁸ Dnes Candes-Saint-Martin.

²⁹ Svätý Martin zosnul 11. novembra okolo roku 400 po Chr. Mal asi 80 rokov.

³⁰ Biskup Perpetuus postavil nad hrobkou svätého Martina veľkolepý chrám. Časť ostatkov bola postupne poroznášaná do rôznych chrámov. Protestanti v roku 1562 po Chr. hrobku v Tours vykradli a ostatky spálili. Zostávajúce časti boli uložené v tourskom katedrálnom chráme, kde sú uschované dodnes.